

Wystawy w cyberprzestrzeni – małe i duże, własne i cudze

Anna Chadaj
Biblioteka Główna AGH

Znaczenie placówki w środowisku lokalnym w głównej mierze zależy od tego, co oferuje ona swoim użytkownikom. Dla biblioteki z jednej strony jest to oferta bogatych i różnorodnych zbiorów tradycyjnych i elektronicznych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań użytkowników, z drugiej – szeroki wybór dodatkowych propozycji kulturotwórczych. Wśród nich należy wymienić organizowanie ważnych dla środowiska wydarzeń kulturalnych, jakimi są wystawy, a których otwarcie znajduje często swoje odzwierciedlenie w mediach. Jest to też okazja do spotkania się na terenie biblioteki przedstawicieli władz uczelni, pracowników naukowych i studentów, zaproszonych gości i innych osób zainteresowanych tematyką wystaw, a uświetniającej swoją obecnością wernisaż. O wyborze tematyki wystawy decyduje właściwe rozpoznanie potrzeb, preferencji i oczekiwań potencjalnych zwiedzających, a przede wszystkim środowiska, na rzecz którego pracuje biblioteka naukowa.

Tradycja organizowania wystaw tematycznych w BG AGH sięga 1953 roku, a w latach 1966–2021 zorganizowano ich 112. Były to zarówno duże wystawy tematyczne, jak i mniejsze, okolicznościowe. W ostatnich kilku latach nasza biblioteka stała się wręcz salonem wystawienniczym, w którym prezentowane były wystawy przygotowywane nie tylko przez pracowników biblioteki, ale również innych pracowników uczelni, osoby prywatne i instytucje zewnętrzne. Celem wystaw, w przypadku uczelni technicznej, jest przede wszystkim edukacja humanistyczna studentów, wzbudzanie w nich zainteresowania kulturą, nauką, historią i literaturą.

Jako organizatorzy staraliśmy się zafascynować, głównie młodego odbiorcę, tematem wystawy, prezentacją ciekawych, często unikatowych eksponatów, a także interesującą oprawą plastyczną. Wystawy przygotowywał i czyni to nadal zespół pracowników Oddziału Informacji Naukowej BG, niejednokrotnie przy wsparciu merytorycznym pracowników naukowych uczelni. Różnorodna tematyka wystaw powoduje, że konieczna jest współpraca także z innymi instytucjami (archiwa, muzea) oraz osobami prywatnymi.

Wykaz wszystkich zorganizowanych wystaw w BG znajduje się pod adresem www.bg.agh.edu.pl/wystawy

Wykorzystując możliwości, jakie stworzył współczesny rozwój technologii postanowiliśmy przedłużyć „życie” wystaw i przenieść je do przestrzeni wirtualnej.

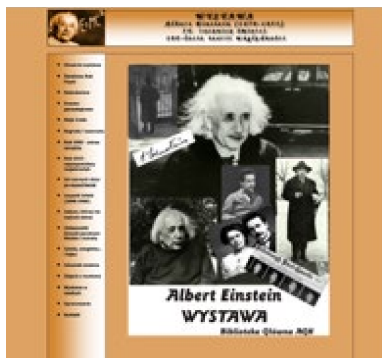
Pierwszą tego typu wystawę przygotowaliśmy w 2005 roku i od tej pory staramy się, aby wszystkie nasze ekspozycje miały również wersję online, by można było do nich wracać i oglądać wybraną wystawę w dowolnym, dogodnym czasie i z dowolnego miejsca. Do tej pory udało się przygotować w tej formule 30 takich wystaw. Każda z nich wymaga osobnego scenariusza, materiału podzielonego na grupy tematyczne, rozbudowanych komentarzy, zgromadzenia i/lub utworzenia dokumentów ikonograficznych, funkcjonalnej i sprawnej struktury strony WWW, często uzupełnienia o materiały dźwiękowe, czy też zdjęcia z otwarcia tradycyjnej wystawy.

Zapraszamy na spacer po wybranych wystawach wirtualnych, które w tradycyjnej formie miały miejsce w naszej bibliotece. Mam nadzieję, że informacja o wystawach zachęci Państwa do odwiedzenia ich stron.

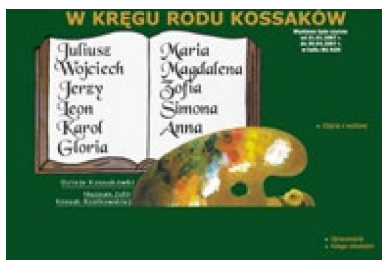
Pierwszą próbą przygotowania wystawy w wersji elektronicznej był katalog multimedialny **Rowe-rem przez dzieje** prezentowanej w tradycyjnej formie w grudniu 2001 roku.

Zgromadzone na wystawie ilustracje przedstawiały kolejne rozwiązania konstrukcyjne roweru, od czasów etruskich (monocykle) poprzez szkice Leonarda da Vinci, rower Karla Drais, pierwsze rowery pedałowe Macmillana i Fischera po najnowsze rozwiązania czołowych firm światowych. Uzupełnieniem były eksponaty rzeczowe: części i akcesoria rowerowe, kolekcja modeli rowerów, nowoczesne wyposażenie rowerów turystycznych. Wielką atrakcją wystawy były dwie oryginalne riksze, osobowa i towarowa, a także kilka rowerów – od eksponatu muzealnego (austriacki rower wojskowy z początku XX wieku) po nowoczesny sprzęt downhillowy. To wszystko można obejrzeć wpisując adres: www.bg.agh.edu.pl/rowery/rowery.pdf

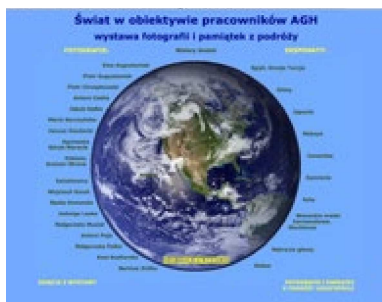

Rok 2005 ogłoszono Światowym Rokiem Fizyki. Z tej okazji została przygotowana wystawa „Albert Einstein (1879–1955). 50. rocznica śmierci. 100-lecie teorii względności”, na której zgromadzono wiele interesujących eksponatów: fotografie rodzinne, kopie rękopisów i notatek, kartki z dziennika podróży po Ameryce odbytej w latach 30., znaczki pocztowe, monety i medale z podobizną uczonego. Na wystawie zgromadzono też korespondencję, jaką Einstein prowadził z inną noblistką Marią Skłodowską-Curie. Uwagę zwiedzających zwracała również zatopiona w przezroczystym prostopadłościanie kostka grafitu, pochodząca z pierwszego na świecie reaktora jądrowego uruchomionego 2 grudnia 1942 roku na Uniwersytecie w Chicago. Do wystawy można wrócić wpisując adres www.bg.agh.edu.pl/EINSTEIN/

Wystawa „W kręgu Kossaków” (2007) zaprezentowała działalność czterech pokoleń tej wszechstronnie utalentowanej krakowskiej rodziny, w której po mieczu przekazywany był talent malarski, zaś zdolności literackie stały się domeną pań. Opisana pędzlem i słowem historia Polski to spuścizna, z której do dzisiaj korzystamy, która nas ciągle zachwyca i inspiruje. Na stronie znajdziemy też drzewo genealogiczne rodziny. www.bg.agh.edu.pl/KOSSAK/

„Świat w obiektywie pracowników AGH. Wystawa fotografii i pamiątek z podróży” – to ekspozycja przygotowana w 2008 roku, na której zaprezentowano wspaniałe fotografie wykonane w czasie prywatnych i służbowych podróży, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Pracownicy udostępnili liczne pamiątki z podróży między innymi do: Egiptu, Turcji, Grecji, Chin, Japonii, Meksyku czy Indii. www.bg.agh.edu.pl/PODROZE/

W maju 2009 roku, w czasie obchodów Jubileuszu 90-lecia AGH, odbyło się otwarcie wystawy „Oni też studiowali w AGH”. Podjęcie tego tematu postawiło przed zespołem pracowników OIN zadanie odszukania osób o niekonwencjonalnych życiorysach, które podjęły studia na AGH. O niektórych studentach i absolwentach wiedzieliśmy, jak na przykład o Wiesławie Ochmanie, ks. Jacku Stryczku, Piotrze Chmielińskim; o innych zdobyliśmy informacje z różnych, także prywatnych źródeł. I chociaż nie było to łatwe, udało się wyszukać nazwiska ponad 40 wychowanków, spośród których 25 pozytywnie odpowiedziało na nasze zaproszenie współtworzenia wystawy. Na wystawie przedstawiono sylwetki wychowanków naszej uczelni, których drogi życia potoczyły się inaczej niż zwykle osób z wykształceniem technicznym, bo realizujących się przede wszystkim

w dziedzinach artystycznych, ale też w sporcie, turystyce, w odkrywaniu niezbadanych wcześniej terenów. Zaprezentowane biogramy oraz zdjęcia i eksponaty charakteryzujące twórczość i dokonania poszczególnych osób, wzbogacone zostały fotografiami ilustrującymi ich osiągnięcia. Warto zaznaczyć, że na podstawie materiałów zebranych do wystawy została przygotowana książka *Oni też studiowali w AGH. Inżynierowie – artyści i... życiorysy niekonwencjonalne*. Publikacja została wydana przez Stowarzyszenie Wychowanków AGH i ukazała się jako wydawnictwo jubileuszowe z okazji 65-lecia tej organizacji. Zapraszamy na stronę wystawy www.bg.agh.edu.pl/STUDIOWALI/

„Nie umiała być sławną” (2011) – wystawę przygotowano w 100-lecie otrzymania Nagrody Nobla przez Marię Skłodowską-Curie. Wystawa ta cieszyła się ogromną popularnością ze względu na wiele eksponatów i zdjęć, udostępnionych po raz pierwszy szerszej publiczności. Było to możliwe dzięki współpracy z pracownikiem naszej uczelni dr. Piotrem Chrzastowskim, spokrewnionym z rodziną Skłodowskich. Prezentowane były między innymi listy noblistki do rodziny, wspomnienia jej najbliższych, nigdzie niepublikowane fragmenty pamiętnika Józefa Skłodowskiego, brata Marii. Wystawa przypominała i zobrazowała działalność Marii Skłodowskiej-Curie, jej wkład do nauki, liczne nagrody i zaszczyty, działalność Instytutu Radowego w Paryżu i Warszawie, które powstały z jej inicjatywy. To wszystko można prześledzić wchodząc na stronę www.bg.agh.edu.pl/MSC/

„Czas żelaza. Front wschodni Wielkiej Wojny 1914–1918” – to wystawa zorganizowana we współpracy z dr. Jerzym Pałoszem – pracownikiem Wydziału Humanistycznego. Celem wystawy było upamiętnienie setnej rocznicy wybuchu I wojny światowej i próba pokazania jej tragizmu, przyćmionego w naszej części Europy przez traumę II wojny światowej. Znajdziemy tu fragmenty listów i wspomnień młodych żołnierzy, znajdziemy też wyszukane w archiwach informacje o najważniejszych postaciach tego okresu, życiu w okopach czy Legionach Polskich. Na stronie wystawy można obejrzeć zdjęcia archiwalne i dokumenty z tamtych lat, wybrane obwieszczenia i afisze, odznaczenia, mapy, a także wyposażenie żołnierza: czapki żołnierskie i hełmy, nożyce do cięcia drutu oraz elementy mundurowe między innymi kłamy, guziki i nieśmiertelniki. www.bg.agh.edu.pl/CZAS/

Wystawa „Od Emaus do Parady Smoków” to przegląd wybranych, najbardziej znanych krakowskich tradycji i obyczajów, takich jak: Emaus

– coroczny odpust wielkanocny gromadzący rzesze krakowian, Lajkonik, zwany również Konikiem zwierzynieckim lub Tatarzynem, założone w 1257 roku Bractwo Kurkowe i jego coroczny obyczaj intronizacji Króla Kurkowego, tradycyjne bożonarodzeniowe szopki krakowskie, rozlegający się co godzinę z Wieży Mariackiej hejnał, Paradę Smoków przyciągającą tłumy miłośników smoków, jak również informację o krakowskim obwarzanku. Przeglądając stronę wystawy znajdziemy też informacje o Rękawce i Pucherokach, krakowskich strojach i legendach, kabaretach, festiwalach i targach. Tu zapoznamy się z historią Juwenaliów, a także dziejami marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej. Na stronie wystawy znajdziemy też informacje o odwiecznej świętej wojnie pomiędzy dwoma drużynami piłkarskimi Cracovii i Wisły oraz wybranych zwyczajach kultywowanych na naszej uczelni (między innymi „skok przez skórę”, „przekuwanie pręta”).

Wszystko to jest ilustrowane licznymi fotografiami. Zapraszamy na stronę www.bg.agh.edu.pl/TRADYCJE/

„Kazimierz Wiśniak – mistrz detalu i precyzji”

– prezentuje dorobek artystyczny i piśmienniczy artysty. Znajdziemy więc książki jego autorstwa oraz te, które ilustrował, ponad 30 plakatów oraz wiele druków ulotnych, a wśród nich zaproszenia na promocje książek, recitale, jubileusze, imieniny, rauty i wszelkiego rodzaju bale. Dopetnieniem całości jest prezentacja 60 oryginalnych prac plastycznych oraz pamiątek osobistych. Na stronie znajdziemy też okładki około 30 książek, do których K. Wiśniak przygotował oprawę plastyczną. Adres dostępu: www.bg.agh.edu.pl/WISNIAK/

„**Odkrywanie Tatr. Tatarnictwo wczoraj i dziś**” (2016). Na stronie wystawy znajdziemy informacje jak przebiegało odkrywanie Tatr, kiedy człowiek zainteresował się ich naturą i jaka była ewolucja wykorzystania tych gór, jak pojmowano tatarnictwo dawniej, a jak dzisiaj. Dowiemy się też, że w naszej społeczności akademickiej są zapaleni taternicy i himalaiści, uznani odkrywcy. Zachęcamy do zapoznania się z sylwetkami ludzi gór związanych z AGH: kadry nauczającej i studentów. Wystawa jest bogato ilustrowana pięknymi fotografiami oraz panoramą Tatr, której autorem jest Piotr Zieliński. Polecamy stronę www.bg.agh.edu.pl/TATRY/

Wystawa „**Krakowskie ślady Marszałka Józefa Piłsudskiego**” powstała we współpracy z Archiwum Narodowym w Krakowie. Ślady obecności Marszałka w Krakowie zostały udokumentowane na wystawie poprzez bogate

materiały ikonograficzne – zdjęcia, ulotki, plakaty, książki i obwieszczenia. Na stronie wystawy znajdziemy unikatowe, okolicznościowe wydania gazet, portrety, popiersia, medale i medaliony oraz wiele innych materiałów, w tym zbiory filatelistyczne i numizmaty.

www.bg.agh.edu.pl/SLADY/

„**JAN PAWEŁ II nauczanie – związki z AGH. W 40. rocznicę inauguracji pontyfikatu 16 X 1978**”

Wystawa wpisała się w cykl uroczystości rocznicowych związanych z wyborem kardynała Karola Wojtyły na Papieża. Na wystawie, zgodnie z podtytułem ekspozycji, zaprezentowane zostały materiały związane z nauczaniem Jana Pawła II, czyli encykliki, które stanowią całą wykładnię nauczania Ojca Świętego. Ilustracyjnym dopełnieniem tej części ekspozycji są plakaty związane z jego pielgrzymowaniem. Druga część ekspozycji poświęcona była związkom papieża z naszą uczelnią. Wśród wszystkich zaszczytów i wyróżnień jakie otrzymał Jan Paweł II był również doktorat honoris causa Akademii Górniczo-Hutniczej.

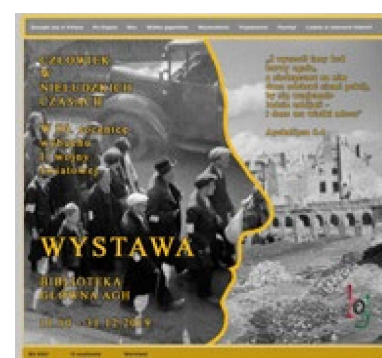
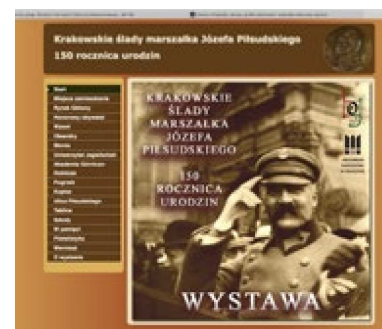
www.bg.agh.edu.pl/P40/

„**Człowiek w nieludzkich czasach. W 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej**”

(2019). To już kolejna wystawa przygotowana we współpracy z dr. Jerzym Pałosem. Temat trudny, ukazujący mechanizmy jednej z najbardziej krwawych wojen w historii ludzkości i przypominający o tragizmie tamtych czasów – cierpieniu milionów ludzi. W problematykę ekspozycji wprowadza kalendarium ówczesnych wydarzeń w Polsce, w Europie i Afryce Północnej. Tematyka wystawy koncentruje się wokół takich zagadnień jak: kampania wrześniowa, prześladowania i eksterminacja narodów, Katyń, Niemcy w Krakowie, pojednanie i pamięć. Na stronie wystawy zaprezentowane zostały zdjęcia archiwalne i dokumenty z tamtych lat, wybrane obwieszczenia i afisze, odznaczenia, mapy. Wśród prezentowanych artefaktów znajdują się także elementy uzbrojenia żołnierzy polskich, niemieckich i sowieckich.

www.bg.agh.edu.pl/IIWS/

Zdarza się, że swoje pasje prezentują na wystawie nasi koledzy z biblioteki. Polecamy wystawę „**Zabytkowe cerkwie łemkowskie w Małopolsce**” (2020). Autorem zdjęć jest Jacek Rzepczyński – pracownik Samodzielnej Sekcji Komputeryzacji Biblioteki Głównej AGH, który hobbystyczną przygodę z fotografią rozpoczął w latach 80. XX wieku. Na stronie wirtualnej wystawy znajdziemy fotografie 57 cerkwi łemkowskich z terenu Małopolski oraz 15 znajdujących się w nich ikonostasów. www.bg.agh.edu.pl/CERKWIE/

Przed nami kolejne wystawy, na które już dziś zapraszamy:

- 16 marca 2022 otwarcie wystawy „W poszukiwaniu piękna przyrody. Podróżę Walerego Goetla i Piotra Chrzęstowskiego”. Wystawa będzie prezentowana w sali wystawowej BG do końca kwietnia tego roku.
- 11 maja otwieramy wystawę jubileuszową z okazji 100-lecia BG „Nie tylko książki... Biblioteka inna niż myślisz”.